

PATENTI

Prednosti zaštite patentom u razvoju tehnoloških inovacija

Izum kao temelj razvoja tehnološke inovacije predstavlja novo tehnološko rješenje određenog problema. Radi zaštite od konkurenta sklonih imitiranju ključne elemente izuma moguće je čuvati u tajnosti kao poslovnu tajnu, u slučaju nužnosti ograničenog otkrivanja zaštititi sporazumom o nerazotkrivanju podataka, ili mogu izum zaštititi patentom.

Dostupni podaci ukazuju da mala i srednja poduzeća (MSP) radije kao oblik zaštite svojih inovacija koriste poslovnu tajnu nego patent, jednim dijelom i zbog relativno visokih troškova i kompleksnosti patentnog sustava. Međutim, patenti mogu biti pouzdan izvor prihoda za poduzeće. Dobrobiti od patenata ovise o njihovoj učinkovitoj upotrebi, koja može uključivati utvrđivanje slobode djelovanja, komercijalizaciju vlastitih inovacija, licenciranje, sklapanje unakrsnih licenčnih ugovora te privlačenju vanjskih financijera.

Svrha patentne zaštite je stjecanje praktičnog, vremenski ograničenog monopola na tržištu i zaštita od imitiranja od strane konkurenata u dovoljnom trajanju da bi se povratila sredstva uložena u razvoj izuma. Pri tome je prateća, jednako bitna svrha patenta da nova znanja na kojima se temelje izumi budu, danas putem baza patentnih podataka, dostupna javnosti kao osnova za razvoj budućih inovacija.

Kao i drugi oblici vlasništva patent se može prodati ili ustupiti na korištenje uz naknadu (licencirati), što je osobito važno budući da iznimni izumitelji ne moraju nužno biti i iznimni poduzetnici, i obrnuto. Tržište inovacija tako omogućava izumiteljima i poduzetnicima da kombinirajući svoje talente uspješno dovedu inovaciju na tržište. Zaštita patenta omogućuje manjim laboratorijima ili sveučilištima da izum razviju do ključnog stupnja, a zatim veća poduzeća (specijalizirana i s više sredstava za provedbu npr. kliničkih ispitivanja) putem kupovine ili licenciranja prava, proizvod nadalje razvijaju i dovode na tržište.

Bez zaštite patentom neki izumi ne bi nikada dospjeli na tržište ili bi ostali tek u domeni poslovne tajne, što znači da znanja na kojima se zasnivaju ne bi postala dostupna javnosti. Navedeno je važno radi razvoja novih izuma ali i sprječavanja ulaganja sredstava u nešto što je već prisutno na tržištu i u bazama patentnih podataka (tzv. *reinventing*).

S obzirom na uvriježeno povezivanje termina inovacija s tehnološkim inovacijama, patenti se često dovode u vezu s pokazateljima inventivnosti i ekonomskim pokazateljima tržišne uspješnosti proizvoda. Broj patenata koji poduzeće posjeduje često se koristi kao jedan od glavnih indikatora za ustanovljavanje njezine inovativnosti te mjere učinka inovativnosti. Također, investitori procjenjuju isplativost investiranja u pojedinu tzv. *start-up* tvrtku procjenjujući njen patentni portfelj.

Važnost zaštite patentom za inovativna poduzeća ovisi i o vrsti djelatnosti. Potreba za patentnom zaštitom osobito je izražena u pojedinim sektorima kojima je razvoj temeljen na novim znanjima npr. farmaceutici, proizvodnji medicinskih uređaja, razvoju hardvera i proizvodnji automobilskih dijelova.